

Luomumausteet ja maustamisen periaatteita

Pvm 9.2.2023

Aineisto: Merja Jokiniemi, Oppilasravintola Timjami

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

Mausteet maailmanhistorian muokkaajina...

- Mausteet mainitaan jo yli 3000 vuotta vanhoissa asiakirjoissa, ja niiden ympärillä on aina ollut häivähdys mystiikkaa.
- Maustekauppa hallitsi aikanaan Euroopan merenkulkua, ja niiden avulla on käytetty valtaa sekä taisteltu rikkaudesta ja suosiosta.
- Saamme tänä päivänä nauttia löytöretkien aarteista ja monipuolisesta maustevalikoimasta!

Maustamisen yleisiä periaatteita

- Kuivatut ja kokonaiset mausteet alkuvaiheessa, tuoreet yrtit ruuanvalmistuksen loppuvaiheessa.
- Vaikuttaako oma ruuanvalmistusmenetelmä ja –prosessi käyttömahdollisuuksiin ja -tapaan?
- Huomioi erityisruokavalioiden vaikutus; miten löydät maukkaan korvaavan vaihtoehdon?
- Maista, mausta, maista, mausta 😊

Mausteiden intensiivisyyden parantaminen

- ✓ Lisää oikeassa vaiheessa.
- ✓ Käytä oikeantyyppistä maustetta: kokonainen/rouhittu/jauhettu/kuivattu/tuore ruokalajista riippuen.
- ✓ Makua voi syventää freesaamalla, paahtamalla, grillaamalla, hauduttamalla.
- ✓ Kylmät kastikkeet maustumaan ajoissa.

Luomumausteet

- Maku voimakkaampi kuin tavanomaisissa. Selkeä ero esim pippureissa, jolloin reseptiikkaan voidaan muokata pienempiä käyttömääriä.
- Laske ja vertaile oma todellinen käyttöhinta.
- Onko tarpeen kirjata omaan reseptiikkaan tietty maustemerkki?
- Muistatko kertoa asiakkaille, että käytät luomumausteita ja muitakin luomutuotteita?

Ruokaväärennökset

- Eniten väärennettyjä oliiviöljy, kalatuotteet, luomutuotteet yleensä.
- Mausteet sijalla 8, eniten väärennettyjä chili ja sahrami.
- Käytä vain luotettavia ostokanavia ja tavarantoimittajia.
- Riskipaikkoja esim torit, messut, markkinat.

Aistinvarainen arviointi

Testaa eroa

Sekoita maustamattomaan jogurttiin sama painomäärä maustetta omiin kippoihinsa sekä luomuna että tavanomaisena.

Anna maustua.

Huomaatko eroa?

Testimausteet

Hyviä testimausteita ovat pippurit ja kuivatut yrtit.

Herättikö ajatuksia omasta käyttöhinnasta ja reseptiikan muokkaamisesta?

Pystytkö säilömään tuoreyrttejä sesongin aikaan?

Kasviproteiinien maustaminen

- Tofu
  - Purista nestettä pois painon alla
  - Paahda kuumalla pannulla/uunissa
  - Mausta
- Herne-/soija-/härkäpapuruheet
  - Paahda/ruskista ja mausta
  - Hiero mausteita pintaan ennen ruokaan lisäämistä

Suolan käytön vähentäminen

- Perustana ravitsemussuositusten ohjeistus tuotteiden ravitsemuslaadusta. Jalosteiden suolapitoisuus saattaa olla korkea, huomioi päivän/viikon kokonaisuudessa.
- Piilosuolaa mausteseoksissa ja liemijauheissa (30-40% suolaa).
- Voitko tehdä omia maustesekoituksia?

Suolan käytön vähentäminen

- Täyteläisyys ja umamisuus vähentävät lisätyn suolan tarvetta.
- Luontaista umamia sienissä, tomaatissa, sipulissa.
- Täyteläisyyttä lisäävät happo (sitruukset, etikka, hapanmaitotuotteet, viini), merilevä,
- misotahna (soijaa!), soijakastike, chili,
- timjami, minttu

Aistinvarainen arviointi

Testaa eroa

Soseuta raakaa punaista paprikaa, ja sama määrä uunissa lähes mustaksi paahdettua paprikaa.

Sekoita maustamattomaan jogurttiin.

Anna maustua hetki ja vertaa eroa.

Testikasvikset

Voit kokeilla myös tomaatilla.

Villi- ja luonnonyrtit perinteisten mausteiden korvaajana

- Onko mahdollisuutta omaan keittiöpuutarhaan tai villiyrttien keruuseen vaikkapa yhteistyössä opiskelijoiden kanssa?
- Pippurisuutta
  - piparjuuri, krassin lehti ja kukat, kehäkukka, retiisi, sinappi, lipstikka
- Suolaisuutta
  - hapatetut tahnat, hapankaali, miso

Kokeile villiyrteistä myös...

- Maarianheinästä kanelisuutta, vaniljan makua.
- Nuoren palsternakan lehdet aromikkaita, makeita.
- Männyn- ja kuusen neulaset rosmariinin korvaajana.
- Muista jokamiehen oikeudet 😊
- Perinteisiä leivontamausteita myös suolaisiin ruokiin, makeisiin pippureita ja yrttejä.